

«Si demà em moro, estic vivint la vida que vull?»

RETRATS. Arriba un dia que el verd de les fulles s'esfuma i les flors comencen a arrugar-se. El moment que l'aigua del riu veu el final del seu camí. El mar. El precís instant on el sol s'enfonsa a l'aigua i només queda un fil de llum taronja. Malgrat estigui a punt de desaparèixer, brilla tant que encara fa mal als ulls. L'últim tram de la vida conté bellesa, però sovint és difícil percebre-la.

Foto: Marc Prat.

«Quan la mort és propera i la tristesa i el sofriment dominen els nostres sentiments, encara hi ha vida i experiències de l'ànima d'una intensitat potser mai viscudes fins aleshores», apunta la psicòloga Marie de Hennezel al seu llibre *La mort íntima*. L'obra explica l'experiència de l'autora a l'hora de treballar en una unitat de cures pal·liatives a París on ajuda a alleugerir la solitud de les persones que es troben en la recta final de la vida. Narra unes vivències que s'assimilen a les històries que explica la infermera Cèlia Prat, que treballa a l'hospital Sant Andreu, de Manresa, i passa la major part del temps a la unitat de cures pal·liatives, ja que és especialitzada en aquest àmbit. Apunta que és «una planta que se sol associar amb la mort però, allò que treballem és la vida».

Dues persones es passegen pel jardí exterior de l'hospital. Un és un ancià que està ingressat i va amb cadira de rodes i l'altre un acompanyant que empeny la cadira. S'aturen davant d'un arbre sec, sense fulles. La Cèlia s'hi acosta i abraça l'ancià que ja no pot caminar sol. Li agafa la mà i li dedica un somriure ampli mentre els ulls se li empetiteixen. Explica que a la planta de cures pal·liatives ha conegut pacients amb qui ha establert lligams íntims. Comenta que sovint, abans de morir, «miren de fer palès allò veritablement important per a ells i, per tant, intento no deixar escapar mai una frase, un gest o una mirada». El truc per atenuar la por de qui s'està morint és inexistent, comenta Prat, «però com a infermera puc escoltar les seves inquietuds i intentar ajudar-los a trobar el sentit de viure quan, en algun cas, es mantenen immòbils al llit, i senten que ho han perdut tot».

«A què temem quan estem a punt de morir?», es pregunta la Cèlia. La psicòloga Marie de Hennezel reflexiona sobre aquesta qüestió i explica que els qui s'acosten a la mort descobreixen de vegades que l'experiència del més enllà se'ls ofereix en l'experiència mateixa de la vida, quan ens planteja superacions, canvis o quan ens fa percebre que el temps corre i els instants moren a cada moment. Tot i així, la culminació de la nostra vida se'ns presenta com un final incert «i tendim a defugir-lo i a desitjar una mort ràpida», considera la infermera. Defensa que «si necessitem nou mesos de gestació per néixer té sentit pensar que potser també haurem de viure un procés abans de morir». Destaca que la seva tasca és pal·liar el dolor d'aquesta etapa final i fer valdre la vida que encara respira en la mirada dels pacients.

Parla sobre la mort amb una veu dolça, allunyant-la de les representacions tenebroses que l'han envoltat al llarg de la història, però sense minimitzar-la. «He vist com se n'anaven molts pacients i la mort no em deixa de sorprendre mai», confessa. «De vegades veure com una persona s'apaga et pot xocar i no saps com reaccionar, però sempre tens l'opció de d'acariciar-la o dedicar-li un somriure», explica. Ella va decidir estudiar infermeria per ajudar les persones, però, amb els anys, «m'adono que són els pacients que m'han ajudat a mi». «Quan surto de l'hospital on veig situacions límit gaudeixo més dels moments quotidians que m'aporten benestar», apunta. A més, «penso més en la meua mort i en la de les persones que estimo i crec que una forma d'afrontar-la és parlar-ne amb normalitat, però sovint les persones que m'envolten eviten reflexionar-hi».

Malgrat la duresa amb què ha d'actuar en determinades situacions, explica que la infermera de cures pal·liatives «sol estar poc valorada». Assenyala que els contractes, a nivell del conjunt dels

infirmers, «solen ser precaris i curts». De fet, ella és suplent a Sant Andreu i recorre diferents plantes, depenent de la feina. No obstant això, conclou que «ser infermera m'apassiona perquè provoca que cada dia em preguntis: si demà em moro estic vivint la vida que vull?».